

рой, джентльмен, лицар, містик. А те, що запропонували ми — добре пристосована людина без проблем — це дуже бліда і сумнівна заміна». Нам важливо розуміти характер змін ментальності, ціннісних орієнтацій, що супроводжуються присвоєнням не властивих нашій культурі зразків поведінки, актуалізацією споживацтва, зростанням байдужості і психологічної відчуженості поколінь, дорослих і дітей, викладачів і студентів, що породжує небезпеку деструкції усієї системи культурно-історичного наслідування.

Розвиток дитини, підлітка ще кілька десятиліть тому відбувався в умовах малого чи певного соціуму — сім'ї, класу, групи, дворових компаній, піонерської, комсомольської організації, але завжди у значній „присутності» дорослого. Сьогодні цей процес відбувається у полі розірваних зв'язків, коли ще з дошкільного віку дитина, школяр, студент знаходиться у величезному розгорнутому соціальному просторі, де на його свідомість давить хаотичний потік інформації телебачення, Інтернету, перекриваючи знання від батьків, вчителів, викладачів. До того ж інформація без змістовно-логічного зв'язку подається не системно, а ломано, бісерно влітається у життя людини ще з глибокого дитинства і визначає її розвиток.

Вченими констатується факт зміни свідомості молоді, виник термін „кліпова свідомість», що підкреслює мозаїчність, розірваність картини світу, як результату функціонування психіки зростаючої особистості.

Відомий футуролог Дейв Еванс відмічає, що обсяг інформації зростає у геометричній прогресії. Якщо до початку XX століття обсяг знань людства подвоювався кожне століття, то сьогодні він збільшується вдвічі кожні 2–3 роки. Таким чином, за думкою футуролога, людство вступає в „еру зеттабайта»: кількість даних, що передаються через Інтернет, у 2016 році досягне 1,3 зеттабайта, що дорівнює 125 рокам безперервного відтворення часового телешоу. Аналогія з відео матеріалом не випадкова. Адже основна маса Інтернет-користувачів тяжіють до візуального сприйняття інформації, і на 2015 рік 90 % усіх даних у мережі буде саме у вигляді відео. Прогнози на найпопулярніші професії через 10 років — пов'язані із нанотехнологіями, з біотехнологіями.

Погляд футурологів на розвиток сфери освіти пов'язаний із відеотехнологіями, які визнаються каталізатором трансформації навчального процесу у середній і вищій школах всього світу. Педагоги давно усвідомили величезні можливості відео, як тільки з'явилося навчальне телебачення. Дослідження підтверджують, що відео, з одного боку посилює зміст сказаного, а з іншого, дає можливість ефективніше залучати учня, студента у навчальний процес, і при чому, з низьким рівнем мотивації до навчання. У результаті, роль відео суттєво зросла: від допоміжного навчального засобу відео перетворюється у фундаментальну основу навчального процесу.

Цикл психолого-педагогічних дисциплін охоплює 1–3 курси періоду навчання у КНЕУ. Ми можемо спостерігати певну динаміку — адаптаційний період, період професіоналізації студентів і завершальний етап — написання курсових робіт і проходження педагогічної практики як закріплення професійних компетенцій. Найактуальнішою для впровадження відео технологій, безперечно, є дисципліна „Психологія та педагогіка», яка має значну адаптаційну спрямованість. У якості експерименту окремі навчальні проекти можуть виконуватися із залученням потенціалу студентів старших курсів.

*Бондаренко Є.І., асистент
кафедри конституційного та адміністративного права*

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

В сучасних умовах реформування освіти у ВНЗ, у контексті рецепції болонської системи, у навчально-виховній роботі має домінувати орієнтація на процеси самоорганізації й самореалізації кожного студента. Усвідомлення суті та закономірності самостійної пізнавальної діяльності, оволодіння високим рівнем ефективності її організації — один із шляхів удосконалення процесу навчання і розвитку особистості. У процесі цілеспрямованої й систематичної самостійної діяльності студенти набувають досвід самостійно працювати.

Отже, підготовка спеціалістів вищої кваліфікації має бути спрямована на формування здатності до самостійної творчої діяльності. Ця робота повинна носити систематичний, а не епізодичний характер. Процес навчання має організовуватися так, щоб самостійна діяльність студента реалізувалася на всіх етапах: під час аудиторних занять, у позааудиторний час, коли студент веде науково-дослідницьку роботу, виконує домашні завдання, працює над контрольними та курсовими роботами, працює з підручником і т.п.

Ефективне формування досвіду самостійної роботи студентів ВНЗ можливе лише за умов:

- забезпечення оптимального поєднання аудиторної та позааудиторної роботи;
- застосування новітніх технологій організації самостійної пізнавальної, наукової та виробничої діяльності студентів;
- врахування специфіки вивчення навчальних дисциплін;
- стимулювання самостійної роботи.

А це вимагає теоретичного обґрунтування педагогічних умов організації і стимулювання самостійної роботи студентів ВНЗ освіти; вивчення видів самостійної роботи та методів її проведення; експериментальної перевірки системи педагогічних умов вдосконалення самостійної роботи студентів; розробки методичних рекомендацій з її організації.

Таким чином, непряме педагогічне управління самостійною роботою студентів — є засобом опосередкованої координації процесу їхнього професійного розвитку, що впливає на особистість.

Самостійна робота студентів є одним із обов'язкових видів навчально-пізнавальної діяльності, що виконує різні функції, серед яких важливе значення мають:

- навчальна, яка полягає в опрацюванні першоджерел, що сприяє більш глибокому осмисленню вже засвоєної суми знань;
- пізнавальна, призначення якої полягає в опануванні новою сумою знань, розширенні меж світогляду;
- коригуюча, що передбачає осмислення новітніх теорій, концепцій, категорій, підходів до визначення сутності відомих понять, напрямків розвитку науки і т.п.;
- стимулююча, сутність якої полягає у такій організації самостійної роботи, коли студент отримує задоволення від результатів пізнавальної діяльності;
- виховна, що спрямована на формування таких якостей, як воля, цілеспрямованість, відповідальність, дисциплінованість;
- розвиваюча, що спрямована на розвиток самостійності, творчості, дослідницьких умінь особистості.

Потрібно зазначити, що самостійна робота має певні особливості, що відрізняють її від навчально-пізнавальної діяльності в цілому. Вона планується викладачем, який визначає обсяг, зміст, загальні терміни здійснення; організовується ним, коли він визначає форми звітності за виконану роботу, місце та час звітування. Мотиви виконання кожного конкретного виду самостійної роботи формуються у студента під впливом реалізації стимулюючої функції самостійної роботи і залежать від рівня її реалізації викладачем.

Аудиторне спілкування викладача зі студентами стає більш результативним, що позитивно позначається на успішності інших, за умови врахування викладачем типу обдарованості студентів.

У процесі проведення аудиторних занять зі студентами, викладачеві варто акцентувати увагу на постійному керівництві їх пізнавальною діяльністю. Спрямованість студентів на навчання, поєднана з високим рівнем організації їх самостійної роботи з боку викладача, дає, як правило, позитивні результати.

Недостатність чіткості у визначенні вимог і недоліки системи керівництва самостійною роботою призводять до негативних змін у результатах успішності. Для студентів великого значення набуває залучення їх до індивідуальної роботи, яка вимагає вивчення фактичного матеріалу з елементами його узагальнення. У спілкуванні з ними викладач має забезпечити постійне керівництво через чітко складені списки літератури для опрацювання, реферування, конспектування, а також чітко визначення термінів звіту за виконану роботу. Значну роль у формуванні майбутнього фахівця, що належить до цієї навчальної групи, набуває увага викладача до результатів його роботи.

Беручи до уваги особливості різних груп студентів, викладач може найефективніше використати можливості навчальної функції спілкування, яка реалізується в опануванні майбутнім фахівцем фактичного матеріалу, накопиченні ним знань, поширенні його світогляду, оволодінні студентом методами самостійної пізнавальної діяльності.

*Борисенко Л. Л., доцент
кафедри педагогіки та психології*

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Компетентнісний підхід до професійної підготовки студентів-економістів задовольняє використання у навчальному процесі таких форм і методів її організації, які сприяють формуванню критичного мислення майбутніх фахівців, ефективному засвоєнню знань на реконструктивно-